

ven, terwijl we de mond vol hebben van mondiale gerechtigheid. Dát is het probleem.

"Vanzelf komt het niet op z'n pootjes terecht. Noch in de techniek, noch in computers zitten oplossingen verscholen voor onze vraagstukken. Dát is het wat ik steeds weer probeer te zeggen.

"Nixon verklaarde bij Apollo XI dat de 'geest van de techniek' de mensheid bij elkaar zal brengen en de vrede tussen de volkeren zal bewerkstelligen. *The spirit of the Apollo XI* zou het heil kunnen brengen. Dat is een stukje verafgoding van de techniek. Het is de strijd tegen dit geloof die aangeboden moet worden.

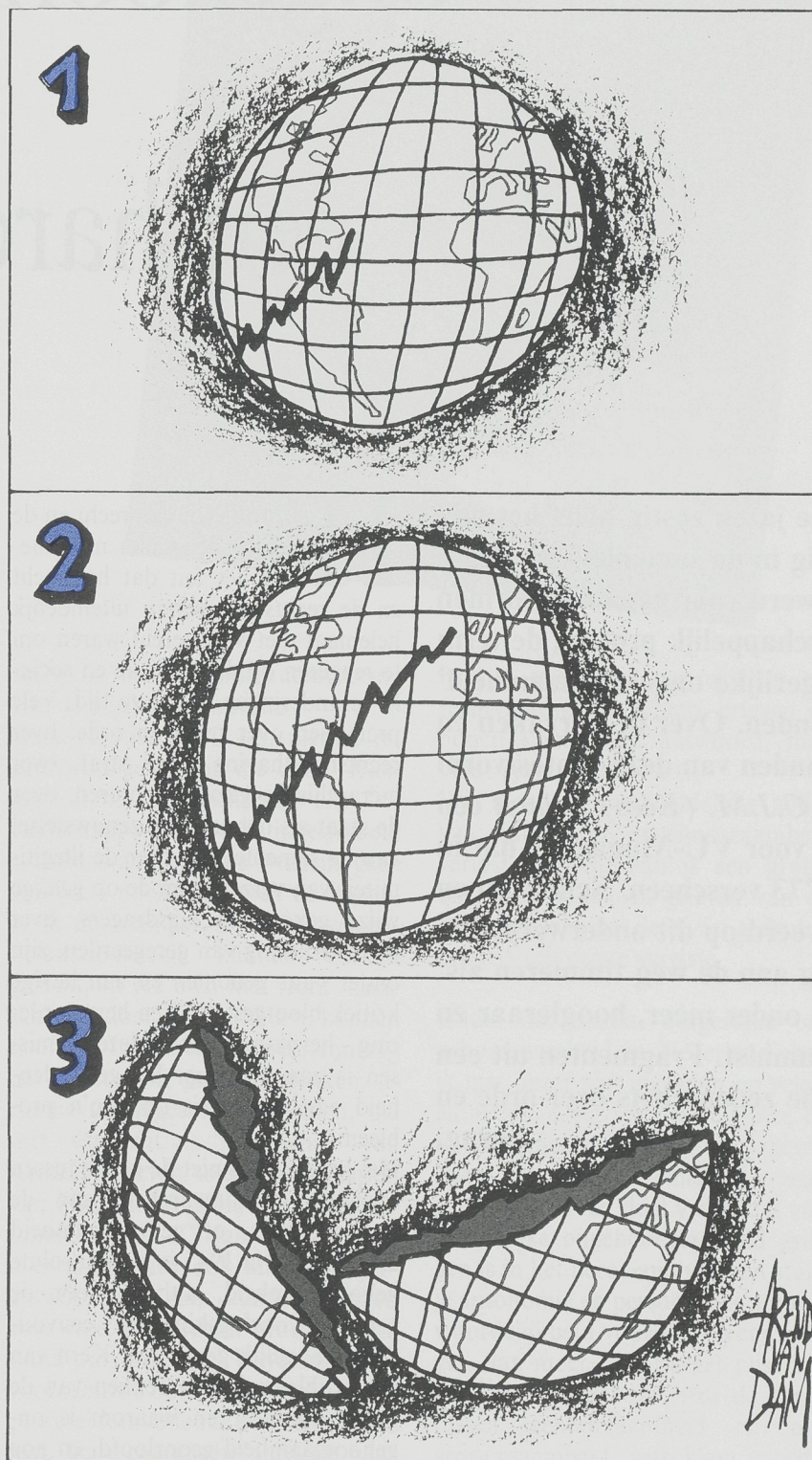
"De plagen uit Openbaringen kunnen dan ook door de mensen zelf verwekt worden; wij kunnen door onze milieuverontreiniging zelf gaan veroorzaken dat de zon verduisterd wordt en de maan rood lijkt als bloed. In dat laatste bijbelboek staat dat de mensen zelf wel beseffen waar de eigenlijke oorzaak zit, maar ze vertikken het zich te bekeren. En daarbij denk ik niet aan een vage bekering van tot 'het ware geloof' komen, maar het inzien dat wij mensen het houvast in het leven hebben gekozen op een manier die deze plagen wel *moet* oproepen.

"Dat is voor mij het eigenlijke punt: dat wij als westerlingen ons nog steeds religieus vastbijten in het geloof in de vooruitgang van de techniek, wetenschap en economische groei. De hele samenleving gaat daar dan naar staan. Je wordt een slaaf van deze goden. En je kunt er ook niet meer van afkomen."

"U merkt wel - het is goed om dat erbij te zeggen - dat ik er zelf nog niet helemaal mee klaar ben. Daarom komt het er wat onrijp uit. Het staat nog niet allemaal afgewogen op een rijtje. Ik ben met een persoonlijke *brainstorm* bezig en ik weet niet waar ik zal uit komen. Maar dat alles op een bepaalde manier te maken heeft met dat vooruitgangsgeloof, is me wel duidelijk geworden.

"Een Oost- en een Westblok doen daarin niet voor elkaar onder. Beide hebben hun centrale houvast gekozen in het bevorderen van economische welstand. Hun doeleinden lijken zó op elkaar, dat Tinbergen

zelfs de stelling heeft aangedurfd dat er een convergentie tussen de maatschappelijke systemen van Oost en West zal komen. Mijn vraag is en blijft of die doeleinden wel goed ge-

Prof.dr. Bob Goudzwaard: 'Ik ben als profeet niet erg geslaagd hoor.'

Illustratie
Arend van Dam

kozen zijn. Het zou kunnen dat Oost en West in deze strijd te zamen in een peilloos diep moeras terecht zullen komen en stikken.

"Nee, ik ben nogal sombertjes. Vandaar dat ik een woord als 'bekering' wel nodig heb. □